

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

I. Επί του ερωτήματος.

Μου ζητήθηκε να γνωμοδοτήσω επί του κάτωθι ερωτήματος:

«Ετέθη υπόψη μου αντίγραφο του Σωματείου με την επωνυμία «Σωματείο Εν γένει εργαζομένων σε Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας-Εργατική Αντεπίθεση». Με βάση το Καταστατικό αυτό ερωτάται, εάν εργαζόμενοι σε Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού μπορούν να είναι παράλληλα Μέλη του οικείου Σωματείου του Δήμου, που ανήκει στην δύναμη της Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α. και του ως άνω Σωματείου. Επιπροσθέτως, ερωτάται ποιες είναι οι αναγνωριζόμενες εκ του Νόμου δυνατότητες συνδικαλιστικής δράσης του εν λόγω σωματείου εντός συγκεκριμένων Ο.Τ.Α.».

II. Επί των εφαρμοστέων διατάξεων.

Ο Νόμος 1264/1982 στο άρθρο 1 αυτού προβλέπει: «1. Με την επιφύλαξη της ισχύος των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας που έχουν κυρωθεί, ο νόμος αυτός κατοχυρώνει τα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων και ρυθμίζει την ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία και δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους. Για την εφαρμογή αυτού του νόμου εργαζόμενοι είναι όσοι απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου (μισθωτοί), στους οποίους περιλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στο δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α.»

Στο άρθρο 30 του ίδιου ως άνω Νόμου, προβλέπεται: «1. Ο νόμος αυτός, όπως είναι εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 3 - 10, 16 παρ. 7 - 9, 22 παρ. 1 και 2, 24 και 27, εφαρμόζεται με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται παρακάτω ανάλογα και στους έμμισθους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, με εξαίρεση τους υπαλλήλους της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.)". όπως και στους μόνιμους ή με θητεία υπαλλήλους των Οργανισμών τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ακόμη δε και στους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχουν οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 3 του Συντάγματος».

Εκ των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει, ότι ο Νόμος 1264/1982 εφαρμόζεται μεν στους υπαλλήλους του Δημοσίου και των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ Βαθμού, πλην όμως με τις ειδικές ρυθμίσεις,

που εισάγονται στο άρθρο 30 αυτού. Προς το σκοπό αυτό, το άρθρο 30, παρ.3 και 4 του Νόμου εισάγει ειδικές ρυθμίσεις για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις του Δημοσίου και των Ο.Τ.Α. Έτσι, οι παρ.3 και 4 προβλέπουν: «3 Δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων είναι: α. Οι ομοσπονδίες των κατά κλάδους ή ειδικότητες σωματείων, που τα μέλη τους υπάγονται οργανικά σε ένα ή και σε περισσότερα Υπουργεία ή τα Ν.Π.Δ.Δ. της παρ.1 του παρόντος και β. οι ομοσπονδίες σωματείων που τα μέλη τους υπάγονται οργανικά στο ίδιο Υπουργείο ή στα κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου Ν.Π.Δ.Δ. η ομάδα Ν.Π.Δ.Δ. που τελεί υπό την εποπτεία του ίδιου Υπουργείου. Όπου υπάλληλοι ενός Υπουργείου ανήκουν σε μια και ενιαία συνδικαλιστική οργάνωση του Υπουργείου αυτού με περισσότερους κλάδους, η οργάνωσή τους θεωρείται, για το λόγο αυτό, και σαν δευτεροβάθμια. Κάθε πρωτοβάθμια οργάνωση μπορεί να γίνει μέλος σε μια μόνο δευτεροβάθμια, εφόσον δεν υπάρχει άλλη οργάνωση. Σε περίπτωση που πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση ανήκει σε περισσότερες από μια δευτεροβάθμιες οργανώσεις υποχρεούται στην πρώτη γενική συνέλευση των μελών της που θα συγκληθεί μετά την ισχύ του νόμου αυτού, να αποφασίσει σε ποιά δευτεροβάθμια (ομοσπονδία) θα παραμείνει ως μέλος της. 4. Κάθε υπάλληλος, από το διορισμό του, μπορεί να γίνει μέλος μόνο μιας συνδικαλιστικής οργάνωσης των κατά κλάδους ή ειδικότητες διαρθρωμένων και μιας οργάνωσης του χώρου εργασίας, αφού καταβάλει την ορισμένη από το καταστατικό συνδρομή. Εκτός των άλλων περιπτώσεων, που τυχόν ορίζει το καταστατικό της οργάνωσής του, ο υπάλληλος διαγράφεται από μέλος αυτής από το χρονικό σημείο της λύσης της υπαλληλικής σχέσης, καθώς και αν δεν πήρε μέρος στις δύο τελευταίες Εκλογές για την ανάδειξη της διοίκησης».

Ειδικά, στην περίπτωση των εργαζομένων στο Δημόσιο και στους Ο.Τ.Α. κλαδικά ή ανά ειδικότητα θεωρούνται τα Σωματεία Εργαζομένων, που οργανώνονται σύμφωνα με τον κλάδο ή την ειδικότητα, στην οποία ανήκει ο μισθωτός, αφού η έννοια του κλάδου για το Δημόσιο, έχει αυτοτελή σημασία. Σωματεία χώρου δουλειάς αντίστοιχα, είναι αυτά, στα οποία συμμετέχουν όλες οι ειδικότητες υπαλλήλων από έναν συγκεκριμένο εργασιακό χώρο [Υπουργείο, Ν.Π.Δ.Δ., ομάδα Υπουργείων, ομάδα Ν.Π.Δ.Δ.]. Οι οργανώσεις των υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και των εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, συνεπεία αυτών μπορούν να είναι δύο ειδών: [α] Οργανώσεις των κατά κλάδους ή ειδικότητες εργαζομένων και [β] Οργανώσεις των χώρων εργασίας [δηλαδή ανά Υπουργείο ή ομάδα Υπουργείων ή Ν.Π.Δ.Δ. ή ομάδα Ν.Π.Δ.Δ.].

Από τις διατάξεις αυτές και ιδιαίτερα από την παρ.4, του άρθρου 30 του Ν.1264/1982, ερμηνευμένη υπό το πρίσμα των διατάξεων των άρθρων 5, παρ.1, 12, παρ.1, 23 και 25 του Συντάγματος, περί ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και της συνδικαλιστικής ελευθερίας και της 87/1948 Διεθνούς Σύμβασης για τη συνδικαλιστική ελευθερία που κυρώθηκε με το Ν.Δ. 4204/1961, με

το άρθρο 2 της οποίας ορίζεται, ότι οι εργαζόμενοι μπορούν, να συνιστούν οργανώσεις της εκλογής τους προκύπτει, ότι οι εργαζόμενοι στο Δημόσιο και στους Ο.Τ.Α., δικαιούνται να καταστούν Μέλη μίας οργάνωσης διαρθρωμένης ανά κλάδο ή ειδικότητα [π.χ. εργατοτεχνίτες, μηχανικοί κ.λπ.] και μίας οργάνωσης ανά χώρο εργασίας [π.χ. Υπουργείο ή Ο.Τ.Α.]. Στην περίπτωση δε σύστασης νέας οργάνωσης ή εγγραφής σε άλλη οργάνωση, δηλώνεται με σαφήνεια η βούληση των Μελών, να παύσουν να ανήκουν στην πρώτη, ευθύς αμέσως και πάντως από το χρονικό σημείο, που η δεύτερη αποκτά νομική προσωπικότητα ή από την στιγμή, που θα καθίστανται μέλη [ΑΠ 1469/1992, ΑΠ 1374/2005]. **Με βάση τα ανωτέρω η απώλεια της ιδιότητας του Μέλους αποτελεί αυτόματη συνέπεια της συμμετοχής σε νέο Σωματείο και τυχόν υπάρχουσα διάταξη του Καταστατικού, που προβλέπει είτε την δυνατότητα διατήρησης της ιδιότητας του Μέλους είτε την τήρηση συγκεκριμένης διαδικασίας, δεν μπορεί να τύχει εν προκειμένω εφαρμογής.**

Το άρθρο 4 του Σωματείου με την επωνυμία «Σωματείο εν γένει εργαζομένων σε Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ και Ν.Π.Ι.Δ. και Επιχειρήσεων Κοινής ωφέλειας» πέραν των θεμάτων, που αφορούν στην νομιμότητα του Καταστατικού του και δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας γνωμοδοτήσεως προβλέπει, ότι Μέλη του γίνονται εργαζόμενοι με κάθε είδους Σύμβαση Εργασίας [Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου ή και με ειδικά προγράμματα απασχόλησης] ανεξάρτητα από την ειδικότητα, τον τόπο ή τους όρους της παρεχόμενης εργασίας, εφόσον εργάζονται στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τα Ν.Π.Ι.Δ. και τους Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας τουλάχιστον δυο (2) μήνες.

Από τον περιγραφόμενο δε στο άρθρο 2 του ως άνω Καταστατικού σκοπό, προκύπτει, ότι το εν λόγω Σωματείο αποτελεί συνδικαλιστική οργάνωση, αφού βασικός σκοπός του είναι η «διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, συνδικαλιστικών και κοινωνικών συμφερόντων των εργαζομένων», η υπεράσπιση των συνδικαλιστικών και δημοκρατικών ελευθεριών και η συμμετοχή σε αγώνες για τα κοινά συμφέροντα των εργαζομένων. Σημειώνεται, επίσης, ότι το εν λόγω Σωματείο δεν μπορεί να θεωρηθεί επ' ουδενί κλαδικό ή ανά ειδικότητα, αφού ρητώς προβλέπεται, ότι εγγράφει το σύνολο των εργαζομένων, χωρίς καμία αναφορά σε κλάδο ή ειδικότητα αυτών.

Με τα δεδομένα αυτά, η συμμετοχή εργαζόμενου στους Ο.Τ.Α. στο ως άνω Σωματείο, συνεπάγεται αυτοδικαίως και χωρίς καμία άλλη διατύπωση την αποχώρηση του από το Σωματείο χώρου εργασίας, στο οποίο τυχόν ήδη ανήκει καθώς δεν είναι δυνατή η συμμετοχή αυτού σε δύο Σωματεία, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Αναφορικά με τα δικαιώματα του ως άνω Σωματείου αυτά ρυθμίζονται στα άρθρα 16 και 17 του Νόμου 1264/1982, τα άρθρα 1 επ. του Ν.2738/1999 και 1876/1990, λαμβανομένου πάντοτε υπόψη του γεγονότος, ότι το εν λόγω Σωματείο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αντιμετωπιστεί

ούτε ως αντιπροσωπευτικό ούτε ως Σωματείο χώρου εργασίας. Συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 16, παρ.3 του Ν.1264/1982 οι τακτικές ή έκτακτες συνελεύσεις του δεν μπορούν να συνέρχονται σε κατάλληλο χώρο του τόπου εργασίας, κατά την παρ.5 του άρθρου 16 του ίδιου Νόμου ο εργοδότης δεν είναι υποχρεωμένος να παρέχει γραφείο στο εν λόγω Σωματείο ενώ κατά την παρ.7 του ίδιου άρθρου εκπρόσωποι του δεν δύνανται να παρευρίσκονται κατά την επιθεώρηση που ενεργούν τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Εργασίας και να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους. Τέλος, περιορισμοί προκύπτουν και από τον Ν.2738/1999 [άρθρο 4] για τις Σ.Σ.Ε. στο Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ.

III. Επί των απαντήσεων.

Με βάση τα ανωτέρω, οι απαντήσεις, που αρμόζουν στα ερωτήματα, που ετέθησαν είναι οι ακόλουθες:

[α] Εργαζόμενος, που καθίσταται Μέλος [ιδρυτικό ή απλό] του Σωματείου με την επωνυμία «Σωματείο εν γένει Εργαζομένων σε Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας-Εργατική Αντεπίθεση» αυτοδικαίως αποχωρεί από Σωματείο χώρου εργασίας, που ανήκει στην δύναμη της Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α.

[β] Τα δικαιώματα του εν λόγω Σωματείου περιγράφονται στα άρθρα 16 και 17 του Νόμου 1264/1982, 1876/1990 και 2839/1999, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος, ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό Σωματείο στον χώρο εργασίας για οποιονδήποτε λόγο.

Παραμένω στην διάθεση σας για κάθε διευκρίνιση.

Αθήνα, Τετάρτη 27 Νοεμβρίου 2019

Με εκτίμηση

Μαρία-Μαγδαληνή Τσίπρα

Δικηγόρος-Εργατολόγος